

Ústřední hřbitov Slezská Ostrava a hornické hroby

Ústřední hřbitov ve Slezské Ostravě svou plochou takřka 27 ha je největším hřbitovem v českém Slezsku a třetím největším hřbitovem v České republice po ústředním hřbitově v Brně 56 ha a Olšanských hřbitovech v Praze 50 ha. Je však výjimečným 6 společnými hroby horníků, kteří zahynuli při důlních neštěstích, jedním společným hrobem při výbuchu parního kotle na povrchu dolu a jedním hrobem, který připomíná zvlášť zaměstnavatelů a monarchie při hornické stávce 9. května 1894.

Původní pohřebiště bylo založeno ve 13. století na ostrohu na slezské straně nad soutokem řek Lučiny a Ostravice. V polovině 13. století zde byl vystaven i dřevěný kostel, který byl roku 1555 za panování Jiřího Sedlnického nahrazen kostelem ze dřeva a kamene, zasvěceným sv. Jiří. Starý hřbitov a kostel sv. Jiří sloužil svému účelu až do roku 1783, kdy byl vystavěn nový kostel sv. Josefa u nově vybudované silnice na Těšín, a na farních pozemcích byl v roce 1823 zřízen současný hřbitov.

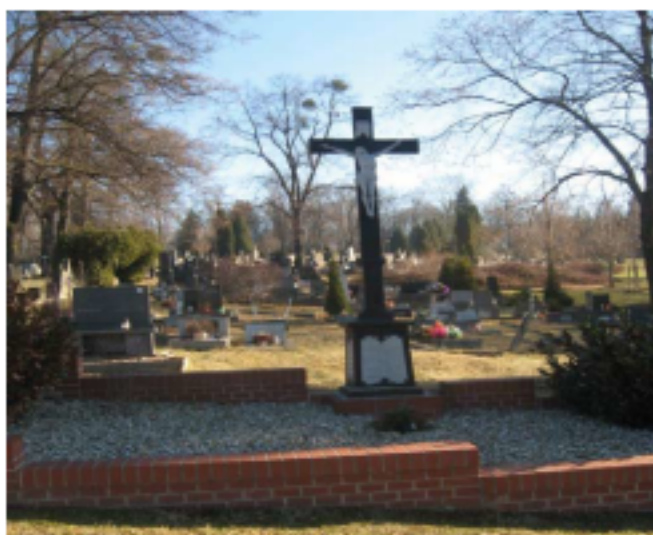
Hřbitov a jeho okolí je úzce spjato s černouhelným hornictvím. Celý hřbitov leží, stejně jako Landek nebo hladnovské návrší, na karbonském oknu. Karbonské vrstvy s uhelnými sloji vystupují takřka až k povrchu, a proto se tato místa stala místy objevů uhlí a štolového dobývání. Mezi návrším hladnovským a hřbitovním se nachází Trojické údolí - dříve zvané Burňa. Tady, kousek od vjezdu na hřbitov z Najmanské ulice, bylo na podzim roku 1763 úředně objeveno na Ostravsku uhlí. Těšínská silnice z roku 1772 zpřístupnila Trojické údolí a vytvořila mimořádné dopravní podmínky pro rozvoj štolového dobývání po roku 1787, na které navázalo dobývání hlubinné po dobu 205 let až do uzavření Dolu Petr Bezruč v roce 1992.

Všechny společné hroby patří horníkům dolů Ema, Zvěřina, Trojice, Zárubek (tehdy Hermenegild) a Salma ve Slezské Ostravě. Nejstarší hrob je z roku 1884, poslední z roku 1936.

V nedávné době byly ve třech etapách všechny hornické hroby na ústředním hřbitově opraveny. Celkové náklady dosáhly výše 999 000 Kč a podílely se na nich Nadace OKR a statutární město Ostrava, městský obvod Slezská Ostrava.

Karel Slíva

Fotodokumentace Nataša Lukášová,
vedoucí oddělení HS

Jáma Ema, 8. října 1884. Pohřbeno 15 horníků z celkových 20 obětí.

K neštěstí došlo ve středu 8. října 1884 v 13 hod. 15 min. na Wilczkové dole Ema ve Slezské (tehdy Polské) Ostravě. Výbuch metanu a uhelného prachu ve sloji Mohutný (3,7 m) při trhačí práci v přibírce pod stropem si vyžádal 20 obětí na lidských životech.

Jáma Zvěřina, 5. dubna 1888. Všechny 11 horníků je pohřbeno ve společném hrobě.

Dne 5. dubna v 10 hod. 30 min. došlo ve větrní jámě Františka k výbuchu. Po trhačí práci se vzňaly důlní plyny, které usmrtily 11 horníků.

Důl Trojice, 3. ledna 1891. Pohřbeno 33 horníků z 61 obětí.

V sobotu 3. ledna 1891 v 10 hod. 15 min. došlo na Wilczkové dole Trojice ve Slezské (tehdy Polské) Ostravě k výbuchu metanu a uhelného prachu v souvislosti s trhačí prací chodby ve sloji Mohutný. Následkem výbuchu zahynulo bezprostředně na svých pracovištích nebo na útěku povýbuchovými zplodinami 61 horníků. Při trhačí práci došlo k vyfouklé ráně, která zapálila metan a následkem nedostatečného větrání se oheň šířil dolem po metanových vrstvách a působil následné výbuchy.

Důl Zárubek (tehdy Hermenegild), 14. ledna 1896. Pohřbeno 15 horníků ze 16 obětí.

V úterý 14. ledna 1896 kolem 11 hod. 30 min. vznikl ve vodní jámě dolu Hermenegild akciové společnosti Severní dráhy Ferdinandovy z neobjasněných příčin požár, který ohrozil osádku celého dolu a vyžádal si 16 lidských životů a dalších 11 horníků bylo intoxikováno. Příčina požáru nebyla nikdy zjištěna.

Jáma Salma VII, 3. srpna 1905. Pohřbeno 7 ze 14 obětí.

Podle novinové zprávy (Ostrauer Zeitung) došlo na větrní jámě Salma VII v ranních hodinách k výbuchu a požáru důlních plynů. Neštěstí nepřežilo 9 horníků, 2 byli popáleni a 3 nezvěstní. Konečná bilance 13 mrtvých.

Jáma Salma VII, 1. září 1919. Pohřbeny všechny oběti.

V kotelně na povrchu jámy Salma VII došlo 1. září 1919 v 9 hod. 30 min. k výbuchu kotle, při kterém zahynuli 4 dělníci a 7 bylo těžce zraněno. Tolik titulek dělnického listu Duch času. Sociálně demokratické noviny dále píšou, že výbuch prorazil střechu a kusy kotle byly rozmetány po nádvoří. Obviňují vedení závodu ze zanedbávání bezpečnosti, absence záchranné stanice, obvazového materiálu, vozů na odvoz raněných, dýchacích přístrojů...

Důl Trojice, 3. září 1936. Pohřbeny všechny 4 oběti.

Podle zprávy Revírního báňského úřadu došlo v noci 3. září 1936 ve 2 hod. 20 min. k otřesu pohoří, který měl svůj střed mezi jámou Zvěřinou a Trojicí. Otřes způsobil zával ve sloji Adolf na 11. patře a nastal v hloubce asi 475 m pod povrchem pod silnou vrstvou pískovce, čímž došlo k závalu prorážky po celé její délce 14 m vyvrženým uhlím.